

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnikiem i w agencjach . . .	2,65 „
Na pocztę, już z odnośnikiem . . .	2,80 „
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 „
Na pocztę już z odnośnikiem . . .	8,67 „

Straszy. Inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części kwoty abonamentowej.

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 15 gr.
w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm.
3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale
redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Piatek: † Doroty i Tytusa
Sobota: Remalda i Eyszarda

CHOJNICE, sobota dnia 7. lutego 1931 r.

Słońca wschód 7 08 zachód 16.30
Kiełtyca wschód 21.58 zach. 9.09

Więści o krótkiej treści

O położeniu w Nowej Zelandji

nadchodzą wiadomości, że w Napier i okolicy nie-
było wiele ponad 100 zabitych. Poszukiwania za
trupami odbywają się nadal

Szkody obliczają na 180 milionów złotych Uj-
ścia rzek są zatarasowane masami kamieni, tak,
że wszystkie rzeki obrały sobie inną drogę do morza

Stan oblężenia w Hiszpanji

został dekretem królewskim zniesiony

Ogólna bójka w radzie miejskiej w Berlinie

zakończyła wczorajsze posiedzenie. Komuniści i
nacjonaliści (hitlerowcy) pobili się do krwi, poczem
to posiedzenie zamknięto

Stan oblężenia w Argentynie

i to obostrzony ogłoszony został w czwartek. Za-
machy na rząd, zakłócenie porządku publicznego,
ataki na władze i lokomocję karano będą śmiercią

Wybory uzupełniające w Anglii

w okręgu East Toxteth przyniosły zwycięstwo kon-
serwatystom, którzy mandat dotąd dzierżyli

3 postów BB złożyło mandaty

mianowicie profesorowie uniwersytetów Krzyża-
nowski Lechnicki i Nowak

Bojki polityczne w Anglii

Na zebraniu zwołanem przez lorda Beaverbrook
który spowodował rozłam w partji konserwatywnej,
liczne przybyli konserwatyści protestowali głośno
przeciwko rozbiciu jedności. Przyszło do bójki
Wszystkie krzesła połamano, okna zostały wybite
Lorda Beaverbrooka odwieziono do domu pod stra-
żą policyjną

Powódź i orkany w Australji.

Z powodu długotrwałych deszczów nawiedziła
wschodnie wybrzeże Australji powódź Wczoraj
podto szalał straszny orkan. Komunikacja ustala
zupełnie. Większa część okolic dotk. klęską oder-
wana jest od świata. Szkody są olbrzymie

Pożar olbrzymi

zniszczył w Pradze czeskiej w czwartek doszczę-
tnie wielki dom towarowy Amschelberga. Szkody ob-
liczają na 7 milionów złotych

Katastrofalny brak mięsa w Rosji

odczuwać się daje z dnia na dzień więcej. Program
dostawy mięsa do Moskwy przewidziany na sty-
czeń wykonany został tylko w 45 proc, podczas gdy
w pierwszych dniach lutego dostarczono tylko 1/3
potrzebnego mięsa. Wobec tego racje mięsa zostaną
jeszcze bardziej skrócone

Zamówienia sowieckie

Toczą się rokowania pomiędzy polskim a so-
wieckim przemysłem o dostawę znacznego transpor-
tu wyrobów hutniczych

Warunki kredytowe przewidują weksle na 18
miesięcy, które będą dyskontowane przez Bank
Gospodarstwa Krajowego a następnie przyjmowa-
ne przez Bank Polski

Konferencja rolnicza w Bukareszcie — 15 bm.

Bukareszt — Rząd rumuński postanowił zapro-
sić członków ekspertów komitetu studjów konfe-
rencji państw rolniczych północnej i wschodniej
Europy na dzień 15-go lutego do Bukaresztu. W
komitecie tym zasiadają przedstawiciele Bułgarii,
Estonji, Węgier, Lotwy; Polski, Rumunji, Czecho-
słowacji i Jugosławji

Minister Zaleski o polskiej polityce zagranicznej

Na posiedzeniu senackiej komisji spraw zagran-
mijn Zaleski wygłosił ekspozycję o polityce zagranic-
znej rządu Głównie myśli tego przemówienia przy-
taczamy obecnie w streszczeniu:

Odnowienie sojuszu z Rumunją

Min Zaleski wspominał najpierw o odnowieniu
przez Polskę traktatu przymierza z Rumunją, któ-
re nastąpiło w Genewie w wilej zebrania komisji
europejskiej. W związku z tym aktem powstało
wiele różnych fantastycznych poglądów, którym re-
zultatywności zadała kłam najzupełniejszy — Rezul-
tatem jednej bardzo krótkiej rozmowy było podpi-
sanie bez zmian dotychczasowego traktatu z tą je-
dynie różnicą, iż opuszczono w nowym tekście klau-
zulę, zapowiadającą zawarcie traktatu arbitrażo-
wego, klauzula ta bowiem stała się zbędna wobec
tego, iż została już wykonana

Obrazy komisji europejskiej

Mówca omówił następnie szczegółowo przebieg
obrad komisji europejskiej, które odbywały się w
dniach 16 — 21 stycznia w Genewie. Min mjin Za-
leski oświadczył:

„Ciężka sytuacja gospodarcza we wszystkich
niemal państwach sprawiła iż siłą faktu większość
obrad komisji europejskiej poświęcona została gło-
wnie zagadnieniom gospodarczym i dyskusja obra-
cała się nad badaniem środków i sposobów złago-
dzenia obecnego ciężkiego stadium kryzysu. Już
na samym początku studjów nad zagadnieniem
unji europejskiej okazało się słuszne stanowisko
polskie, wyrażone w odpowiedzi na memorandum
rządu francuskiego, iż w badaniu możliwości re-
alizowania idei unji europejskiej naprzód zająć
się należy sprawami gospodarczymi, a dopiero po-
tem przestudjować politycznie kształty związku
paneuropejskiego“

W dalszym ciągu min Zaleski scharakteryzo-
wał wyniki obrad komisji europejskiej w sprawie:
1) donuszczenia do prac komisji państw, nie będą-
cych członkami Ligi Narodów (Sowieców, Turcji
i Islandji), 2) kryzysu gospodarczego

Mówiąc o obradach komisji w sprawie kredy-
tów rolniczych, mówca oświadczył:

„W tem miejscu muszę podkreślić wielkie zna-
czenie i wpływ jaki miało zainicjowanie przez Pol-
skę bloku państw o przeważającej produkcji rol-
niczej na całość spraw ekonomicznych, porusza-
nych w Genewie. Znalezienie rozwiązania obecnej
ciężkiej sytuacji europejskich państw rolniczych
stało się od chwili porozumienia warszawskiego
podstawą wszelkich dyskusyj na temat dalszej
współpracy gospodarczej państw na terenie między-
narodowym, oraz utrwalił się pogląd, że koniecz-
ność przyjęcia z pomocą tym państwom jest nie-
odzownym warunkiem dalszego skutecznego postę-
pu akcji w tym kierunku“

„Postawiona na konferencji warszawskiej w sier-
pniu r ub a następnie dokładnie przestudjowana
na specjalnym zjeździe ekspertów w listopadzie r
ub w Warszawie, sprawa kredytów dla rolnictwa
państw, wchodzących do porozumienia rolniczego
środkowej i południowo - wschodniej Europy, na
skutek usilnych dążeń rządu polskiego przeszła
na komitet finansowy Ligi Narodów, a następnie
przejęta została przez komisję europejską i majo-
wą Radą Ligi Narodów powinna według wszelkich
przewidywań przynieść praktyczne zrealizowanie
tych usilnych starań państw bloku rolnego“

„Inicjatywa rządu polskiego przyniosła i inne
korzyści państwom, w skład bloku wchodzącym.
Dzięki powstałemu porozumieniu, państwa te prze-
szły w międzynarodowych pracach gospodarczych
z defensywnego stanowiska przyjmowania mniej lub

więcej niewygodnych konwencji, do realizowania
swoich konkretnych postulatów gospodarczych na
szerokim forum międzynarodowym

„Polska; jako inicjatorka tego porozumienia
weszła do wszystkich bez wyjątku zaprojektowa-
nych komitetów i zjazdów gospodarczych, jakie
komisja europejska powołała, jak również do udziału
w komisji organizacyjnej, której zadaniem są
studja nad statutem, organizacją i metodami pracy
w komisji studjów unji europejskiej“

W końcu min Zaleski zacytował manifestacyj-
ną uchwałę komisji europejskiej w sprawie utrzy-
mania pokoju.

Sesja Rady Ligi Narodów Sprawa rozbrojenie

Przechodząc do omówienia ostatniej sesji Rady
Ligi Narodów min Zaleski zajął się najpierw spra-
wą konferencji rozbrojeniowej, zwołanej na dzień
2 lutego 1932 r.

Mówca oświadczył m. i:

„W przemówieniu jakie wygłosiłem przed Radą
w sprawie rozbrojenia wyraziłem zadowolenie z pro-
jektu konwencji, opracowanego przez komisję przy-
gotowawczą i skonstatowałem, że projekt ten stano-
wi poważną podstawę dla prac przyszłej konfe-
rencji. Oświadczyłem, że zbrojenia stanowią dla
Polski jedynie konieczność i że szczerze współpra-
cować będziemy nad ich ograniczeniem. Skorzysta-
łem z rozpraw nad rozbrojeniem, aby zawiadomić
radę że rząd polski postanowił podpisać klauzulę
fakultatywną stałego trybunału sprawiedliwości
międzynarodowej“

„Przystępując do klauzuli fakultatywnej rząd
polski dał namacalny i przekonujący dowód
swojego uznania dla wielkiej idei obowiązkowego roz-
jemstwa, a temsamem dobitnie stwierdził swe przy-
wiązanie do polityki szczerze pokojowej“

Sprawy polsko - litewskie

Z pośród innych spraw, bezpośrednio obchodzą-
cych Polskę na porządku dziennym styczniowej se-
sji Rady Ligi Narodów znajdowały się też dwie
sprawy, dotyczące stosunków polsko - litewskich,
a mianowicie: 1) sprawa raportu komisji komunika-
cyjnej i tranzytowej Ligi Narodów o przeszkoda-
dach, wynikających dla wolności komunikacji i
tranzytowej Ligi Narodów o przeszkodach, wynika-
jących dla wolności komunikacji i tranzytu z po-
wodu obecnego stanu stosunków polsko - litewskich
oraz 2) sprawozdanie z rokowań polsko - litew-
skich, nawiązanych w grudniu roku zeszłego na
skutek polecenia Rady Ligi z 18 września 1930 r,
celem zapobiegania zająciom granicznym i ich za-
łatwiania

Co się tyczy pierwszej sprawy, to w raporcie
swoim komisja zaleciła otwarcie Niemna, oraz ko-
lei libawsko - romneńskiej dla towarowych prze-
wozów transyowych ze Związku Sowieckiego i Pol-
ski do Królewca, Kłajpedy, Libawy i Rygi, w myśl
postanowień konwencji barcelońskiej o wolności
transytu, która wprawdzie nie została jeszcze do-
tąd ratyfikowana przez Litwę, lecz której posta-
nowienia Litwa zobowiązała się stosować do prze-
wozów, przeznaczonych, lub pochodzących z Kłaj-
pedy

W uwagach swoich, dotyczących raportu komi-
sji komunikacyjnej i tranzytowej, rząd polski za-
strzegł się, że wnioski komisji, zalecające otwarcie
Niemna i kolei libawsko - romneńskiej jedynie dla
przewozów transytowych i przyrównanych do nich
przewozów do Kłajpedy uwzględniają wyłącznie
wolność transytu, pomijając równorzędną kwestję

(Ciąg dalszy na stronie drugiej.)

wolności komunikacji, o której wspomina art 23 paktu Ligi Narodów, zobowiązujący wszystkich członków Ligi do przedsięwzięcia odpowiednich kroków, celem utrzymania i zagwarantowania wolności komunikacji i transportu. Nadto wprowadzenie w życie zaleceń komisji nie stworzyłoby jeszcze normalnej sytuacji w dziedzinie stosunków komunikacyjnych polsko - litewskich i z tego powodu raport wydaje się rządowi polskiemu niewystarczającym z punktu widzenia rezolucji Rady Ligi Narodów z 10 grudnia 1927 r.

Rząd polski poczynił w uwagach swych do wspomnianego raportu pewne zastrzeżenia, natomiast rząd litewski zajął wobec wywodów prawnych komisji komunikacyjnej i transportowej stanowisko wyraźnie negatywne. Oświadczył on mianowicie, że jego zdaniem konwencja klajpedzka zobowiązuje jedynie Litwę do otwarcia Niemna dla spławu, cze-

mu się rząd litewski nie sprzeciwia, lecz że nie nakłada ona na Litwę żadnego zobowiązania odnośnie do uruchomienia linii kolejowej libawsko - romneńskiej, zarówno dla transportów do Klajpedy, jak Królewca Libawy i Rygi. Co zaś się tyczy art 23 paktu Ligi Narodów, to rząd litewski uważa, że w braku postanowień wykonawczych art ten ma jedynie deklaracyjne znaczenie i nie stwarza dla członków Ligi żadnego pozytywnego zobowiązania.

W ten sposób powstała zasadnicza rozbieżność pomiędzy poglądami prawnymi komisji komunikacyjnej i transportowej oraz rządu litewskiego, dotyczącą w pierwszym rzędzie interpretacji konwencji klajpedzkiej. Na wniosek przewodniczącego Rady Ligi Narodów Rada postanowiła zasięgnąć w tej sprawie „avis consultatif“ trybunału sprawiedliwości międzynarodowej w Hadze

(Ciąg dalszy nastąpi).

Początek procesu przeciwko Centrolewowi

Sto świadków na sali rozpraw

Warszawa — Dnia 5 stycznia w Sądzie Okręgowym rozpoczął się proces o zbrojne wystąpienia po wiecu centrolewu, jakie miały miejsce w dniu 14 września ub r.

Sala po brzegi wypełniona publicznością. Wózny odczytuje listę świadków i usuwa ich do poczekalni. Jest ich zgóra 100

Samo przesłuchiwanie ich potrwa szereg dni. Oskarżonych Dziegielewskiego, Chodyńskiego, Synowieckiego i Kusiaka sprowadza na salę eskorta policyjna. Pozostali podsądni zajmują ławę oskarżonych Odpowiadają z wolności dr-wa Budziński, Tylicki, Szulman, Roguski, Byliński i Ruszkiewicz. Do sprawy powołano w charakterze eksperta kapitana Zocza oraz przodownika Mackiewicza który funkcjonował już jako rzeczoznawca w procesie o zamach na Marszałka Piłsudskiego.

Oskarżeni, odpowiadający z więzienia witają się z podsądnymi którzy pozostają na wolności. Rozprawa rozpoczyna się od ustalenia personalji

Wszyscy oskarżeni podają się za bezwyznaniowców.

Z liczby 110 świadków nie stawili się 15 osób. Pomiedzy nimi Witold Pórzycki, który, jak wiadomo padł ofiarą zamachu.

Sekretarz referuje iż Pórzyckiemu zostało wezwanie doręczone osobiście w Radości pod Warszawą.

Następnie obrona w osobie adwokata Rundo domaga się odroczenia rozpraw do czasu stawiennictwa Pórzyckiego.

Prokurator oponuje i domaga się prowadzenia sprawy.

Zkolei adwokat Graliński domaga się powołania 3 świadków garbusów, motywując to tem, że jego klient Kusiak jest również ułomny. Przewodniczący przechodzi do odczytania aktu oskarżenia, który opiera się na zeznaniach Zrubika, Pórzyckiego i innych. Znanych już z procesu o zamach na życie marszałka Piłsudskiego

Finansiści szwajcarscy w Warszawie

Warszawa — Od kilku dni przebywa tu wycieczka przemysłowców budowlanych i sfer finansowych Szwajcarii.

W min komunikacji odbędzie się konferencja pod przewodnictwem wiceministra komunikacji inż Czapskiego. Przedstawi on gościom plan budowy linii kolejowych na najbliższy okres inwestycyjny oraz zaznajomi ich z pracami około przebudowy warszawskiego węzła kolejowego

Z Warszawy wycieczka przemysłowców szwajcarskich udaje się do kilku miast polskich w pierwszym rzędzie do Gdyni, aby zaznajomić się z planem inwestycji budowlanych. W sferach budowlanych oczekują, że przedstawiciele szwajcarskiego przemysłu budowlanego złożą oferty na przeprowadzenie wraz z samorządami szeregu inwestycji w miastach polskich a mianowicie budowy bloków mieszkaniowych, szos, mostów itp.

Republika rządu polskiego w sprawie mniejszości polskiej w Gdańsku

Generalny komisarz Rzplitej Polskiej w Gdańsku min Strasburger złożył w sobotę Wysokiemu Komisarzowi Ligi Narodów hr Gravinie notę, zawierającą replikę rządu polskiego na odpowiedź senatu W Miasta, odnoszącą się do skargi mniejszości polskiej w Gdańsku

Senat Gdańska w odpowiedzi tej, którą w grudniu złożył Wysokiemu Komisarzowi, usiłował służyć skargę mniejszości polskiej przeciwko popelnianym wobec niej gwałtom odrzucić przez twierdzenie, że Polska nie ma prawa żądać od Gdańska innego traktowania ludności polskiej w Wolnem Mieście, aniżeli to, jakie obowiązuje Polskę samą (?)

W replice swej rząd polski poddał odpowiedź senatu gdańskiego szczegółowemu omówieniu z punktu widzenia prawniczego wykazując, iż nie stosunek władz polskich do mniejszości narodowych w Polsce, lecz daleko idące zobowiązania W Miasta, wypływające bezpośrednio z traktatu wersalskiego, winny być dla Gdańska w jego stosunku do ludności polskiej miarodajne

Nota dowodzi dalej, iż sytuacja mniejszości niemieckiej w Polsce jest o wiele lepsza, niżeli położenie ludności polskiej w Gdańsku. Powyższe wywody poparte zostały przez rząd polski dowodami rzeczowymi oraz statystyką

Prezydent Doumergue o konsolidacji Francji

Paryż — Przemówienie, wygłoszone przez prezydenta Doumergue'a na walnym zgromadzeniu przedstawicieli prasy republikańskiej i mające głównie za przedmiot łączność między wszystkimi Francuzami, jest szeroko omawiane w dziennikach dzisiejszych

Dziennik „Le Petit Bleu“ zaznacza, że prezydent Doumergue słusznie powiedział iż w pewnych wypadkach łączność zawsze jest możliwa i że dokonała ona nieraz cudów. Jesteśmy dziś — mówi autor artykułu — w jednej właśnie z podobnych chwil krytycznych, gdzie ta łączność rozumnie pojęta, jest nie tylko pożądana lecz i niezbędna.

Pismo „L'Amie du Peuple“ pisze o tej samej kwestji, co następuje: W lipcu 1926 r została zawarta łączność między wszystkimi Francuzami,

lecz w październiku 1929 r łączność ta była zerwana i przez kogo właściwie? Przez stronnictwo radykalno - socjalistyczne. Poincare przyzywał ich do współpracy, lecz na wezwanie to nie odeszli się radykalno - socjalistycznego. Głównym winowajcą szym, gdy dwukrotnie — mianowicie w listopadzie 1929 r i w marcu 1930 r — proponował im udział w gabinecie. Wreszcie niedawno p Laval natknął się również na tę samą nieustępliwość stronnictwa radykalno - socjalistycznego. Głównym winowajcą nieudania się wszystkich prób porozumienia jest p Herriot, który nakazuje stanowisko nieustępliwe. Doprowadziło to Francję na brzeg przepaści finansowej i jutro może ją narazić na okropność nowej inwazji nieprzyjacielskiej

Strona moralna noweli przeciwalkoholowej

Nowela podyktowana jest względami gospodarczymi — dość zresztą problematycznymi — jednakże z punktu widzenia moralnego nasuwa poważne wątpliwości

1) Dopuszczenie oficjalne wszelkich trunków na zabawach w domach ludowych i w salach gimnastycznych, byłoby przyczyną jeszcze liczniejszych wybryków i zbrodni

2) Zniesienie zakazu na soboty i po południu niedzielne musiałoby wywołać tem większą pijacką swawolę i jeszcze większe rozbitcie życia rodzinnego

3) Zniesienie zakazu wyszynku na odpustach byłoby lekkomyślnym marnowaniem miejsc świętych i masowych uroczystości na sceny gorszące i hałaśliwe

4) Unieważnienie zatwierdzonych już plebiscytów, bez jakichkolwiek różnic i wyjątków musiałoby wywołać oburzenie wśród ludności polskiej która z najszlachetniejszych pobudeł głosowała za usunięciem karczem ze swej gminy

Natomiast w noweli brak unormowania godziny policyjnej, brak zakazu kobiecej obsługi w lokalach ze sprzedażą trunków, brak zakazu sprzedaży trunków w automatach, co ze względu na młodzież jest konieczne

Wyrażamy nadzieję, że posłowie, powołowani poczem ciężkiej odpowiedzialności, jeszcze w porę dokonają niezbędnych poprawek i uzupełnień jeżeliby sądzonym było przejście ustawy w Ciałach ustawodawczych

Skandal z funduszami „Osthilfe“

Z Królewca donoszą: W sferach kierowniczych „Osthilfe“ prowincji wschodnio - pruskiej wyłonił wielki skandal. Oto dyrektor banku rolnego w Hippei, który z funduszy rządowych „Osthilfe“ finansował zadłużone majątki ziemskie, obdarzając bogatych junkrów olbrzymimi funduszami, wystąpił przeciwko sferom rządowym, chcąc zmienić dotychczasowe praktyki M i. baron w Hoppel, udzielił pożyczki swojej — żonie w wysokości 50,000 marek, pomimo iż zadłużenie majątku wynosi tylko 35,000 mk

W konsekwencji czynnik rządowe Rzeszy i Prus finansujące miliardową, jak wiadomo imprezę zasiłkową, wyłączyły bank rolny (Landschaft) z akcji „Osthilfe“ wskutek czego bank narażony jest na stratę hipotek w wysokości 30 milionów marek! Z dotychczasowych pertraktacji wynika, że rząd nie zamierza objąć powstałego sądu deficytu. Stoimy tedy przed wielkim skandalem finansowym w Prusach Wschodnich

Szyb naftowy w Moreni

płonący od maja 1929 r — ugaszony

Dwaj budapeszteńscy oficerowie straży ogniowej dokonali dzieła ugaszenia szybu w Moreni, palącego się od blisko dwu lat. Wypłacono im tytułem nagrody sumę 250,000 dolarów

Ugaszenie nastąpiło przez użycie aparatów o wysokim ciśnieniu i substancji o nieznanym bliżej składzie chemicznym, pod działaniem której ogień gaśnie

Pożar szybu w Moreni w rumuńskim Zagłębiu naftowym zaczął się, jak zaznaczyliśmy, jeszcze w maju 1929 r. Powodem pożaru była niespodziana eksplozja ropy. Od tej chwili w ciągu 21 miesięcy trwał nieustannie pożar, który przerzucił się następnie na najbliższe szyby. Nieprawdopodobne ilości ropy wielomiljonowej wartości spłonęły. Wszelkie wysiłki ugaszenia płonących szybów, robione przy użyciu najbardziej postępowych środków technicznych okazały się daremne. Przy tych usiłowaniach znalazło śmierć kilkadziesiąt osób. Około połowy roku ubiegłego przeważała opinia, że ugaszenie pożaru jest dla człowieka niemożliwe a szyb — straconą placówką. Jednakowoż próby ugaszenia trwały dalej i jak widzimy zostały uwieńczone sukcesem. Wysoka stosunkowo nagroda 250 tys dolarów jest bardzo nieznaczna w porównaniu do strat, jakie pożar dotychczas spowodował

Złodziejskie skarby

We Lwowie u jednego z paserów wykryto olbrzymi skład skradzionej biżuterji pochodzącej z rozmaitych stron Polski jako łup kilku, jeśli nie kilkadziesiąt lat

Znaleziono niezliczone mnóstwo złotych i srebrnych zegarków, kilkadziesiąt sznurów pereł, kilkadziesiąt pierścieni z brylantami i drogiemi kamieniami, niektóre bardzo wysokiej wartości, kolje djademy, kolczyki, broszki, zastawy srebrne, papierońce, szczerolote tabakierki i bezcenne cacka szczerolote srebrne i platynowe. Znaleziony skarb nie został dotychczas oceniony. Wartość jego przekracza niewątpliwie kilka milionów złotych

Skarb pasera lwowskiego obecnie jest rejestrowany w wydziale śledczym we Lwowie, a następnie będzie wystawiony do oglądania, gdyż niewątpliwie wielu okradzionych będzie mogło rozpoznać swoją dawną własność

Napad bandytów na księdza

Z Rawy Ruskiej donoszą o zuchwałym występie dwóch wiejskich opryszków którzy onegdaj dokonali włamania do cerkwi w gminie Dymiski. W cerkwi tej znajdowały się dwie kasy jedna cerkiewna a druga gminna. Obie mieściły się w skrzyżniach drewnianych okutych żelazem. Dwaj miejscowi parobcy Sembo Nazar i Iwan Burda postanowili obie kasy obrabować i w tym celu onegdaj w nocy wtargnęli do cerkwi i poczęli dragami rozbijać kasę. W trakcie tej roboty wszedł do zakrystji zbudowany hałasem mieszkający obok parobosz Skomorowicz a na jego widok złodzieje poczęli do niego strzelać. Na szczęście strzały były niecelne tak że ks Skomorowicz ocalał. Po oddaniu strzałów jeden z przyszków zgasił świecę trzymaną przez księdza poczem kijem uderzył go po rękach a drugi odciął go w bok poczem obaj zbiegli

Zawiadomiona policja wdrożyła natychmiast dochodzenia i obu sprawców zuchwałego włamania do cerkwi i usiłowanego morderstwa księdza aresztowała

Wielkie stada wilków w pow wilejskim

Z powiatu wilejskiego donoszą, że w poszczególnych gminach tego powiatu pojawiły się wielkie stada wilków, które przybyły z pogranicza sowieckiego, skąd porywają z chlewów inwentarz

W ciągu ostatnich dwóch dni na skutek obławy z udziałem żołnierzy K P U, ziemianstwa i członków Tow łowieckiego zabito 17 wilków. Urządzono również obławę w powiatach wileńskim i postawskim gdzie zabito 30 sztuk.

Magistrala kolejowa Górny Śląsk — Gdynia

Myśl stworzenia bezpośredniego połączenia kolejowego pomiędzy ośrodkami ciężkiego przemysłu wydobywczego i przetwórczego, Górnym Śląskiem i zagłębiem dąbrowskim a wybrzeżem morskim była nieuniknioną konsekwencją przystąpienia do budowy portu w Gdyni. Szybki wzrost przewozów w kierunku do morza i odwrotnie, który był głównym powodem przystąpienia do tej budowy, nakażywał przedsięwzięcie zawczasu środków któreby zapobiegły niemożności obsłużenia dwóch portów pod względem przewozowym — Jednotorowa na znaczną swą przestrzeń kolej, łączącą dotąd zagłębia śląskie i dąbrowskie z morzem, nie mogła na dłuższą metę sprostać temu zadaniu to też koniecznym stało zbudowanie nowej linii — A że dotychczasowy kierunek obsługiwał przedewszystkiem Gdańsk nową więc linię wytknięto na Gdynię

Nowa kolej idzie po przekątnej czworoboku romboidalnego, tworzącego przez linie kolejowe: Katowice — Kozłowski — Toruń — Gdynia ze wschodu a Katowice — Podzamcze — Gniezno — Gdynia z zachodu, posiadać ona będzie długość przeszło 550 km i da w porównaniu do kierunku wschodniego skróty odległości około 100 km

Narazie zbudowane są 2 odcinki: od st Herby Nowe do Zduńskiej Woli, długości 104 km i od Maksymilianowa pod Bydgoszczą do Gdyni — 184 km. Pozostaje do zbudowania odcinek Zduńska Wola Inowrocław, długości około 156 km aczkolwiek i na tym odcinku wykonano już część robót ziemnych. Na 2 pierwszych odcinkach otwarto już ruch tymczasowy i uruchomiono pociągi tak towarowe, jak osobowe

Zbudowanie całej linii Herby Nowe — Gdynia przewiduje następującą ilość robót:

- roboty ziemne — 20300000 m³ co wymaga 3222000 dniówek 8 godz
- mosty i przepusty — 143500 m³ murów, co wymaga 645700 dniówek 8 godz
- żelaza w przesłach — 2200 ton
- balastu — 1594000 m³
- podkładów nasyconych — 1240000 sztuk
- szyn ze złączami — 79400 ton,
- przejazdów w poziomie — 410 sztuk
- wiaduktów nad torami — 74 sztuk
- budynków stacyjnych — 80000 m³,
- koszt budowy stacji węzłowych — 105 proc ogólnego kosztu bud.

Ogólny koszt budowy linii Herby Nowe — Gdynia obliczony jest na zł 270 milionów — Dotąd wydano zł 125 milionów, wykonując na linii Herby — Inowrocław około 35,3 procent robót przewidzianych kosztorysem a na linii Bydgoszcz — Gdynia 61 procent — Magistrala budowana jest narazie jako kolej jednotorowa z tem jednak że wszystkie mosty i przepusty budowane są w przewidywaniu ułożenia w następstwie drugiego toru, co niezbędne jest dla zapewnienia magistrali należytej zdolności przepustowej — Kolej Śląsk — Gdynia jest obecnie największym kolejowym przedsięwzięciem budowanym w Europie co się tłumaczy tem, że zachodnia Europa posiada już oddawna sieć kolejową; przystosowaną do swoich potrzeb wobec czego inwestycje budowlane ograniczają się do budowy krótkich tylko nowych połączeń lub odcinków

Cechą wysoce dodatnią nowej linii jest to, iż posiadając ona będzie jednolitą pod względem technicznym charakter na całej prawie przestrzeni, co posiada ogromne znaczenie dla pociągów dalekobieżnych, zapewniając im jednostajną chyżość biegu i sprawność ruchu dzięki właściwemu a nie przypadkowemu rozstawieniu stacji wodnych i parowozowych jednakowemu wyposażeniu ich w urządzenia kolejowe itp warunków przez co osiąga się duże zaoszczędzenie kosztów eksploatacyjnych — Pod tym względem wyróżniać się ona będzie korzystnie od reszty sieci P K P, które stanowiąc zlepek z trzech systemów kolejowych, musiały stwarzać linie magistralne odpowiadające potrzebom nowego tworzenia państwowego ze skrawków poszczególnych linii o odmiennej zupełnie strukturze

W chwili obecnej na 2 otwartych dla ruchu tymczasowego odcinkach uruchomiono 10 par pociągów dziennie, w tem tylko jedna para obsługiująca ruch osobowy — W roku przyszłym ilość ta doprowadzona będzie stopniowo do 20 par w uwzględnieniu przed zimą oddany będzie do ruchu tymczasowego także środkowy odcinek — Zduńska Wola — Inowrocław. Na prowadzenie odnośnych robót do budżetu wstawiono na rok bieżący sumę zł 39 milj

Poza wykonaniem bezpośredniego zadania — połączenia najkrótszą drogą naszych zagłębi węglowych z morzem — nowa linia odegra dużą rolę w usprawnieniu istniejących dróg okrężnych, prowadzących z tychże zagłębi do Wielkopolski — z jednej strony, oraz do Łodzi — z drugiej, przez odciążenie ich od masowych przewozów węgla — Już dziś prowadzi się przez odcinek Herby Nowe — Zduńska Wola 5 par pociągów węglowych dla okręgu poznańskiego i 3 pary dla okręgu łódzkiego

Ponadto nowa linia daje najkrótsze połączenie z Bałtykiem dla naszych sąsiadów z południa jak: Czechosłowacja, Austria, Węgry i Jugosławia a co zatem idzie tworzy arterję, łączącą Bałtyk z Adriatykiem, rabierając w ten sposób znaczenia drogi o dużym znaczeniu nie tylko lokalnym ale i międzynarodowym

Tak rozległe zadania nowej kolei wymagają zapewnienia jej odpowiedniej sprawności to też jedną z najpilniejszych spraw jest należyta rozbudowa z stacji węzłowych jak Bydgoszcz i Inowrocław, końcowej stacji Gdynia oraz rozrządowej dla pociągów węglowych stacji Tarnowskie Góry — W następstwie nieuniknione będzie ułożenie drugiego toru, co pozwoli na podwojenie, a nawet potrojenie ilości par pociągów o przeciętnym składzie 150 osi

Detektorowy odbiór Raszyna

Zbliża się już chwila, w której uruchomiona zostanie napotężniejsza nietylko w Polsce, ale i na całym świecie radiostacja raszynska

Radjostacja w Raszynie pracować będzie na tej samej fali, na której w tej chwili Warszawa pracuje, a więc na fali 1411,8 mtr która to fala odpowiada częstotliwości 212,500 okresów na sekundę, Dobroć odbioru tej fali została już niejednokrotnie stwierdzona, pozostanie więc ona nadal, wskutek czego wymiana cewek dowijanie; lub odwijanie zwojów jest zbędne. Odbiornik detektorowy, który obecnie odbiera Warszawę, będzie ją odbierał nadal bez żadnych przeróbek. W odległości około 100 kilometrów od Warszawy już dziś odbieramy stację warszawską nieźle, tak, że w tym promieniu siła odbioru; o ile jest duża wzrośnie w sposób do-

strzegalny jeszcze tylko w najdalszych okolicach owego stukilometrowego koła. Poza tym kołem, tam gdzie dziś Warszawy prawie wcale nie słychać na detektor, albo słychać słabo, siła odbioru wzrośnie o tyle że starcie się on zupełnie dobry, taki, jaki w tej chwili mają radjostacje zamieszkałe w Warszawie, oczywiście w tych samych warunkach technicznych, to znaczy przy antenie zewnętrznej i dobrym uziemieniu bez tej instalacji bowiem odbiór na detektor jest w większości wypadków niemożliwy. Koło, w którym odbiór na detektor jest silny, to znaczy, w którym głośno i wyraźnie słyszymy w słuchawkach wszelkie audycje z Warszawy obecnie ma promień około 100 kilometrów. Z chwilą uruchomienia olbrzymia raszynska, koło to powiększy się kilkakrotnie i obejmie całą Rzeczypospolitą Polskę

Słów kilka o uprzejmości

W obecnych czasach bardzo często słyszy się utyskiwanie na brak uprzejmości — Wobec tego przypomniać należy że jedynym pewnie krajem na świecie jest Japonja, gdzie ludzie w uprzejmości niekiedy przesadzają

Kiedy np w Japonji zderzy się dwu kołowników a zderzenie skończy się upadkiem obu stron powstają obaj w milczeniu czyszczą sobie wzajemnie odzienie i skłoniwszy się sobie z wyszukaną grzecznością, przepraszają się wzajemnie — W Ameryce byłby taki upadek wywołał rękoczmy, a w Europie niezbyt przyjemne epitety i klątwy

Posłańcy w Japonji ciągnący dwukołowy wózek, tak zwany rikszę, nigdy nie wyprzedzają swych starszych towarzyszy aby im tem nie sprawić przykrości — Nie mniejsza uprzejmość panuje w Chinach — Chińska uprzejmość jest wszakże przesławiona — Kiedy np redakcja pisma chińskiego go odsyła auto-owi nieprzyjęty manuskrypt czyni to nie w zimnym oschłym tonie, ale stara się ostudzić mu zawód przedziwnym listem — List taki brzmi mniej więcej następująco:

„Byliśmy oczarowani czytając pański drogocenny manuskrypt — Przysięgamy na groby naszych przodków że dotąd nie spotkaliśmy się z czemś tak wzniosłym — Perły literackie tej miary spotyka się raz na kilka tysięcy lat — Gdybyśmy umieścili pańskie arcydzieło w naszym skrytym piśmie, nie moglibyśmy odważyć się wydrukować obok niego czegoś innego — Trudno byłoby znaleźć rzecz o wartości podobnej choćby w przybliżeniu Wobec tego ośmielamy się zwrócić Panu Jego zdumiewający, niezrównany twór ducha“

Uprzejmość w życiu towarzyskiem, jak w życiu wogóle gra wielką rolę — Rozwesela nas i umila spotkanie z ludźmi. Kiedy zdejmiesz przed kołbię kapelusza i powiesz — dziękuję pięknie! — albo poprosisz pokornie o przebaczenie, to masz wrażenie, że słońce jaśniej świeci — Uprzejmość pomnaża szczęście innych i twoje własne

Wątroba zaczyna lepiej pracować! Następuje prawdziwe oswobodzenie śledzioty — Kiszki wprawdzą w odpowiedni ruch — Wszystkie elektrony ciała i duszy należą się i pobudzą do czynności — Wszystko dzieje się wtedy gdy grzecznym jesteś gdy uprzejmość wieje z każdego twego postępku w stosunku do wszystkich, tak starych jak młodych, dla członków rodziny czy dla obcych — Uprzejmość jest lepszym środkiem na wzmocnienie organizmu niż butelka wina — A nie kosztuje nic! Radzę więc spróbować!

Zbrodniarz - zdrajca

26) Powieść.

Przeraził się że ją może nazbyt zaniepokoił ale jeszcze bardziej trapiła go myśl, że gotowa go posądzić o brak szczerości — Ta walka wewnętrzna kazała mu zamilknąć

— Niemną jest panu myśl, że mam wyjść za—?
— Niemną mi jest myśl o pani zamążpójściu za kogokolwiek! — wybuchnął — Gdyby kandydatem był nie Frank Sutton — a Bóg widzi, że nie chce, by pani wyszła za niego — lecz gdyby nim był czołowiek pod każdym względem wzorowy i tak jeszcze nie potrafiłbym się pani wyrzec!

Widział jak bladła i czerwieniła naprzemian jak usta jej się rozchyliły i bezgłośnie powtarzały jego słowa

— Kocham panią — rzekł.

W tej chwili coś go skłoniło do odwrócenia głowy. Olbrzymia postać Lwa Friedmana pochylała się nad nim, a w oczach starego płonęła lodowata wściekłość

XIII

Leslie był uosobieniem spokoju; ani jeden muskuł jego twarzy nie drgnął pod tem spojrzeniem zionącym nienawiścią

— Nie zechce pan usiąść? — spytał tonem konwersacji — Jakże się pan miewa?

Lew Friedman nie odpowiadał — Gwałtownym ruchem wysunął krzesło i usiadł

— Zbliżasz się do leguminy — czy zamówić coś dla pana?

— Nie chcę niczego — szorstko rzekł Friedman — prócz krótkiej rozmowy z panem

Zdawało się, że nie potrafi się przemówić, by spojrzeć na Beryle a gdy to wreszcie zrobił ciemne jego oczy były tak pełne wyrzutu że lzy jej nabiegły

do oczu

— Och; wuju jakże mi przykro — zaczęła

— Dobrze już; dobrze, Kochanie — Pieszczotliwie poglaskała ją po ręce — Ta historyjka którą dla mnie skomponowałaś, była kłamstwem z konieczności. Chciałaś się spotkać z tym — panem, więc oczywiście nie magłaś mi tego powiedzieć Zapomnijmy o tem — W ciągu następnych pięciu minut nastrój był bardzo przykry — Leslie spożywał leguminy, nie okazując pośpiechu, tonem salonowca mówiąc o tem i owem — Beryl natomiast siedziała sztywna i milcząca czekając wybuchu nieuniknionego Leslie odłożył wreszcie widelec a ona jakby tylko czekała na to, wstała szybko i podała mu rękę — Następne zwróciła się do Lwa, ujęła go pod ramię i odprowadziła trochę na stronę

— Wszak wuj nie będzie bardzo — niegrzeczny Ja winna wszystkiemu bo mój to był pomysł

Poklepał ją po ramieniu

— Będę bardzo grzeczny — bądź spokojna, pieszczotko — W pierwszej chwili, kiedy was ujrzałem, ogarnęła mnie wściekłość wprost straciłem panowanie nad sobą ale ten chłodny djabeł mądrzejszy jest odemnie — Nie obawiaj się nie dojdzie do poważniejszej sprzeczki

Nie odprowadził ją do drzwi lecz czekał aż zniknie mu z oczu poczem wrócił do stolika i ustawił krzesło tak, że siedział naprzeciw Johna Leslie

— A teraz, mój młody panie chciałbym panu powiedzieć parę słów

Leslie wygodniej usiadł na krześle serwetą otarł usta i zapalił papierosa

— Im mniej ich będzie, tem lepiej — rzekł — o ile pan ma zamiar mówić do mnie tym tonem Zwracam uwagę że jestem pod tym względem bardzo drażliwy

Lew zacisnął usta, jakby chciał powstrzymać odpowiedź jaką miał na języku

— Wszak panu wiadomo, że moja siostrzenica jest zaręczona i za parę dni ma poślubić człowieka przyzwoitego — uczciwego — bez zarzutu? Akcentował każdy z przymiotników

— Coś o tem słyszałem — rzekł Leslie — Wolałbym jednak by pan nie akcentował tak dobitnie jego uczciwości i przyzwoitości w czem mógłbym się dopatrywać zarzutu że ja zalet tych nie posiadam, a to uważałbym za obrazę osobistą

Lew Friedman z trudem powstrzymał się od wybuchu — Wiadomo panu, że dziewczyna jest zaręczona i że ma wyjść za mąż — To chyba powinno wystarczyć, czy nie? Wszak pan rozumie o co mi chodzi?

Leslie przytaknął

— A tak samo panu wiadomo, że pana lubi — nie robie z tego tajemnicy i mówię z panem szczerze, jak mężczyzna z mężczyzną! Bardzo pana lubi i bez namysłu odrzuciłaby szczęście całego życia, które dla niej przygotowałem i poszłaby za panem bodaj do piekła

Leslie powoli potrząsnął głową

— Pragnąłbym, by tak było

— Jeśli pan tego nie wiesz to jesteś głupcem! — wybuchnął Friedman — I cóż panu powiem, panie Leslie — Zanim bym miał patrzeć na jej nieszczęście, bo tem byłoby wyjście za człowieka jak pan, prędzej bym pana zastrzelił tu na miejscu! To nie jest żadna próżna gadanina to czysta prawda A gdyby się panu udało namówić Beryle by rzuciła Franka Suttona i związała się z panem ściągnąłbym pana na koniec świata aż bym cię dopadł Czy pan sądzi że to pusta pogroźka?

Leslie strzepnął popiół z końca papierosa i zaśmiał się cicho

(Ciąg dalszy nastąpi)

Ojciec Święty — Pius XI

w IX rocznicę wstąpienia na Stolicę Piotrową

Z okazji zbliżającej się dziewiątej rocznicy elekcji Kardynała Achillesa Rattiego na Papieża (6 lutego 1922 roku) oraz koronacji Piusa 11-go (12 lutego) zamieszczamy garść szczegółów biograficznych, dotyczących Osoby Ojca Św

Młodość

Obecny Papież urodził się w Desio, miasteczku oddalonym o 2 mile od Medjolanu dnia 31 maja 1857 roku — Na chrzcie św otrzymał imiona Ambrożego, Damiana, Achillesa — Ojciec jego Franciszek Ratti był zarządcą przedsiębiorstwa braci Contich

Młody Achilles Ratti wychował się w szczęśliwej i pogodnej atmosferze rodzinnej mimo że rodzice jego nigdy nie byli bogatymi — Matka pobożna, prosta, oszczędna, była wzorem dobroci — Po ukończeniu liceum w Menzi i kolegum św Karola w Medjolanie młody Achilles Ratti wstąpił do miejscowego seminarium duchownego po skończeniu którego wyjechał do Rzymu, gdzie odbył studia na trzech wyższych uczelniach (na uniwersytecie Gregorianum w akademii św Tomasza i Sapientii) uzyskując trzy doktoraty: z teologii, z prawa kanonicznego i z filozofii

Działalność w Polsce

Po powrocie do Medjolanu ks Ratti zostaje profesorem seminarium duchownego — Jednocześnie poświęca się pracy społecznej, wśród robotników i młodzieży Po kilku latach pracy zostaje powołany do pracy w słynnej bibliotece Ambrosjanum, której w roku 1907 zostaje prefektem

W roku 1912 Papież Pius 10-ty powołał prałata Rattiego na wysokie stanowisko w bibliotece watykańskiej — W okresie wojny światowej 25 kwietnia 1918 roku Papież Benedykt 15 mianuje Msgrę Rattiego na stanowisko wizytatora apostolskiego na Polskę i Litwę

Jak w okresie okupacji niemieckiej zachęcał do wytrwania tak po odzyskaniu niepodległości Polski z całym zapałem wespół z Episkopatem polskim zabrał się do pracy nad uporządkowaniem życia kościelnego w naszym kraju po okresie długiej niewoli i strasznych spustoszeń wojennych — Na początku r 1919 tak pisze do ówczesnego premiera Ignacego Paderewskiego: Poczytuję sobie za największy zaszczyt za jedną z najwyższych w życiu moim pociech iż mogę złożyć Panu w imieniu Stolicy Apostolskiej formalne uznanie wskrzeszonego Państwa Polskiego i Rządu — Wspomniałem o uznaniu formalnym albowiem o ile chodzi o uznanie faktyczne to Ojciec św miał je na celu i to wyraźnie już wówczas, gdy u progu Odrodzenia Warszawy sławnej Ojczyzny raczył wysłać mnie w zaszczytnej misji do tego szlachetnego kraju

Dnia 6 czerwca 1919 roku Msgr Ratti otrzymał nominację na nuncjusza oraz godność tyt arcybiskupa — Konsekracji biskupiej w katedrze warszawskiej dopełnił J Em Ks Kardynał Kakowski — Dni pobytu nuncjusza Rattiego wśród nas są jeszcze świeże by mogły zatrzeć się w naszej pamięci Zbliżył się do szerokiej ludności, jako szary farz darów papieskich dla głodnych — Poznał głęboką religijną ścieżkę naszego ludu i ukochał go. O umiłowaniu naszego narodu świadczy zachowanie się Msgr Rattiego w okresie walk z bolszewikami — Z powodu zbliżania się wojsk czerwonych do bram stolicy korpus dyplomatyczny opuścił Warszawę Pozostał nuncjusz by krzepić słowami wiary i otuchy, by odwiedzać i pocieszać rannych

Pius 11-ty

Powołany w lutym 1921 r na stolicę arcybiskupią w Medjolanie już w czerwcu tegoż roku wchodzi do Kolegium Kardynałskiego. Gdy 22 stycznia 1922 r zmarł na grype Benedykt 15-ty konklawe kardynałskie dnia 6 lutego obiera Najwyższym Pasterzem Kościoła powszechnego Kardynała Rattiego który przybiera imię Piusa 11-go. Rozpoczyna się nowa karta dziejów Kościoła w blasku tjary Piusa 11. Pieczęć mistyczna duchowości wyciśnięta jest nieomal na wszystkich Jego aktach. Jego polityka do czasu wytyka tylko drogi widoczne zawsze czynnej akcji religijnej rządy jego przepaja polityka pokojowa w słowach i czynach urzeczywistniająca jego dewizę Pokój Chrystusowy w Królestwie Chrystusowym

Pius 11-ty i pokój

Członek Akademii francuskiej Georges Goyau poświęca w jednym z ostatnich numerów Osservatore Romano obszerny artykuł działalności Papieża Piusa 11-go jako rzecznika pokoju powszechnego. Artykuł ten podajemy niżej w streszczeniu

Dwukrotnie w ciągu ostatnich tygodni ze względu watykańskiego padły promienie na świat: raz gdy Ojciec św w dzień Bożego Narodzenia przemówił o pokoju, drugi — gdy w encyklice odezwał się o małżeństwie — Papież Pius 11-ty jest przezornym optymistą

Już w roku 1922 w pierwszej za Swego pontyfikatu encyklice Ubi Arcano Dei Papież Pius 11-ty mówił o pokoju — Od owego czasu okazało się, że nieszczerzy pacyfizm częstokroć stać się może niebezpiecznym dla prawdziwego i czystego patriotyzmu, który Ojciec Św zawsze ceniał — Stąd dziś życzy On sobie, by nadszedł prawdziwy pokój pocho-

dzący od Boga który jest pokojem w organizacji i wolności — Minęły czasy, kiedy mocarstwa próbowały usunąć Stolicę Apostolską z terenu międzyrodowego — Duch, datujący się od czasów traktatu westfalskiego, który nie pozwolił w osiemnastym wieku swobodnie wzywać sprawiedliwości dla rozbiętej Polski dziś wydaje się już anachronizmem Gdy Papież podnosi głos za pokojem i wzywając do niego, określa go jednocześnie — słowa Jego są nie tylko odezwa do poszczególnych ludzi, lecz do wszystkich ludów dobrej woli

Działalność naukowa i literacka

Zarówno z medjolańskich jak i z rzymskich czasów pozostawił obecny Papież znaczną ilość prac naukowych i literackich

Wspaniałym owocem żmudnych studiów Msgr Rattiego są jego pomnikowe Acta Ecclesiae Mediolanensis obejmujące w czterech wielkich tomach okres dziejów tego kościoła od św Karola Boromeusza do 1-go. Z innych prac Piusa 11 należy wymienić b poważną pracę o Mszałe Ambrozjańskim, mającą pierwszorzędne znaczenie dla rytuału św Ambrożego, zachowanego w jego dawnej diecezji. Wydawnictwo Listów Papieża Piusa 2-go, Kodeks praski, Homiljarjusz, Karola W i Alana di Tarfa, Manuskrypt Woltyniański, Ułamki dawnego Kodeksu Satyr Juvenala, Stosunki polityczne i religijne górnych Włoch, O Kodeksie Petrarcki, Paleografia łacińska F Steffensa, Przyczynek do historii Eucharystji, O manuskrypcie dzieł Wirgilusza; Sztuka typograficzna w Medjolanie, O początkach rodziny Sabaudzkiej, Cysters Bonomi i jego dzieło itd — Dodajmy do tego, że uczony prałat Ratti wydawał pamiętnik naukowy — literacki Instytutu Lombardzkiego oraz, że był redaktorem jubileuszowego wydawnictwa perjodycznego S Carlo Boromeo — Zamijał alpinista, poświęcił o wym turystycznym wycieczkom książkę pod tyt Na Monte Rosa i pierwsze przejście przez grzbiet Zumstein.

Rządy Piusa 11-go

Rządy Piusa 11-go wyraźnie nacechowane są cechami Jego charakteru. Odznaczają się spokojem rozważa, stanowczością — Nie zna pośpiechu ni nerwowości — Będąc pracownikiem niestrudczym i systematycznym, wymaga od innych pracy obfitej i gruntownej, nie znojąc powierzchownego załatwiania spraw kościelnych. W obejściu ujmuje ojcowską dobrocią ale myśli swoje wypowia-

Z Pomorza

Aresztowanie dwóch przedsiębiorców

Gdynia — Przedsiębiorstwo budowlane Mieczysława Kotlińskiego i Jana Mikulskiego które przez dłuższy czas stało pod dozorem sądowym, nie mogło się ugodzić z wierzycielami wobec czego ogłoszono konkurs, poczem aresztowano obu wspomnianych za świadome zatajenie stanu majątkowego — Aresztowanych odstawiono do więzienia w Wejherowie względnie w Starogardzie

„Do widzenia”

Gdynia — Temi słowy pożegnał oburzonych swych wierzycieli których nabrał na ładną sumkę 50 tysięcy zł prezes Rady Nadzorczej stworzonego przez siebie Bałtyckiego Tow Handlowego Polbalt p Nakoniecznikoff.

Napad w lesie

Kartuzy. Na szosie m. Kartuzami a Somoninem został wieczorem napadnięty robotnik Franciszek Lademan lat 19 z Gdańska przez kilku nietrzeźwych osobników, którzy kijami go obili a następnie wypędzili w pole i odebrali mu rower — Natychmiastowe śledztwo ujawniło jako przywódców na padu Harnisza z Ramlejów i Szymichowskiego z Goręczyna Rower zwrócono poszkodowanemu a sprawę skierowano na drogę sądową

Egzamin nauczycielski

Pałubinek, powiat kościerski — W dniu 28 1 br zdaly przed Komisją Egzaminacyjną z Kościerek drugi egzamin nauczycielski pp nauczycielki Narlochówna z Pałubinka oraz Wysiecka z Górnych Malik

Ucieczka więźnia

Kartuzy — Dnia 28 stycznia zbiegł z tutejszego więzienia więzień karny Leon Schmidke, który został przez policję w dniu 31 stycznia w Gowidlinie przytrzymany i odstawiony do sądu powiatowego w Kartuzach

Kradzież z włamaniem

Gdynia — Nieznani dotychczas zbrodniarze włamali się do mieszkania gospodarza p Formelli — Odnem weszli do pokoju, skąd skradli 2 ubrania, płaszcz zimowy oraz 100 zł gotówką. Mieszkańcy przebudzeni szczeniem psów podjęli pościg i niebawem zauważyli trzech osobników, którzy w pobliżu miasta porzucili swój łup

Śmiertelna walka w lesie

Młyńsko, powiat kartuski — W nocy z 3 na 4 bm leśnicy z leśnictwa Sianowo w czasie obławy napotkali na większą grupę kłusowników w lesie państwowym z którymi wywiązała się walka przy czem zabity został Antoni Konkol z Młyńska

da jasno, a zarządzenia wydaje niedwuznacznie — Nie ulega wpływom ani dworów ani rządów ani otoczenia. Świadom swej władzy, nadaje kierunek wszystkiemu, opanowawszy w krótkim czasie zupełnie sytuację Kościoła

Program swój ujął w hasło: Pokój Chrystusowy w Królestwie Chrystusowym Nad jego urzeczywistnieniem pracuje niestrudzenie i śmiało głosząc wszystkim że bez zastosowania zasad Chrystusowych w życiu narodów prawdziwego pokoju się nie stworzy i nie utrzyma

Szczególną opieką otacza rozwijającą się obecnie w żywiołową siłę Akcję katolicką, której wytyczne sam nakreślił, sam wyznaczył sposób współpracy laików z klerem na której polega Akcja katolicka i sam nad kierunkiem całego ruchu czuwa Do Kościołów oderwanych od jedności wiary odnosi się z ojcowską czułością ułatwiając im powrót do unji Świadczą o tem przede wszystkim jego encykliki Z nadzwyczajną pieczołowitością zajmuje się misjami wśród pogan, które za jego rządów rosły i rozwijają się wchodząc w okres niebywałego rozkwitu

W stosunku do rządów naogół Ojciec św jest b wyrozumiały, ale interesów wiary bronii stanowczo a już zupełnie nie ustępliwy jest na punkcie wolności Kościoła — Żadną miarą nie chce się godzić na nowe ograniczenia swobody kościelnej bo je uważa za szkodliwe dla państwa i narodów

Niedawno Pius 11-ty kieruje nawą św Piotra, ale już ten krótki czas Jego politykatu wykazuje wyraźnie, że na Stolicy św Piotra zasiadł mąż niezwykły, który w ślad za wielkimi swymi poprzednikami pojmuje swoje zadanie jako posłaniec Boże na korzyść ludzkości całej

Ojciec św a Polska

Polskę kocha Ojciec św głęboko i czule. Gorąco pragnie jej wzmocnienia się i rozkwitu uważając ją za ważny czynnik kultury religijnej i pokoju w Europie. Zna nasze dobre strony i piękne zalety, zna również nasze błędy i niedokształcenie polityczne — Ma dla nas nie tylko wiele miłości i — jak mówią w Watykanie — pewną słabość ale i wyrozumienie wielkie, choć na niewłaściwości oka nie zamyka, wyraźnie na nie wskazuje znając nas tak dobrze

On głównie przyczynił się do tego, że został zawarty konkordat między Stolicą św a Polską, regulujący stosunek między Kościołem a państwem i zgodził się w swej miłości do Polski na wielkie ustępstwa na rzecz państwa. W myśli Ojca św konkordat powinien się stać źródłem błogosławieństwa dla narodu i państwa i jeszcze zacieśnić węzły istniejące od samego początku między Stolicą św a Polską

Oryginalne nagrobki w Anglii

Jeden z dziennikarzy holenderskich zwiedzając ostatnio Anglię specjalną uwagę poświęcił tamtejszym cmentarzom. Dokonał przy tej sposobności ciekawego spostrzeżenia, stwierdził mianowicie, że najoryginalniejsze nagrobki posiadają drukarze angielscy zwłaszcza ze względu na treść umieszczoną na nich napisów. Na pomniku zmarłego w 1661 roku dyrektora drukarni miejskiej w Londynie, Johna Forstera, wryto napis: Ciało twe zakopanym w ziemi jak stary almanach który stracił swą aktualność. Lecz choć twoje szczątki dawno już obróciły się w proch gdy nadejdzie godzina zmartwychwstania, ukaże się ulepszone wydanie almanachu. Napis nagrobka znanego drukarza angielskiego Jacka Tomsona głosi: Skończył się ostatni tom jego życia. Niema już Jacka Tomsona Płaczące pisarze, łamcie swe pióra: Tu leży Tomson drukarz i wydawca, który czeka na swe uzupełnione i ulepszone wydanie. Również nagrobek innego drukarza w Liverpoolu Johna Holma w tym samym tonie posiada napis: Tu spoczywa proch drukarza Johna Holma jak oderwana okładka starej książki — A choć jego szczątki stały się zdobyczą czerwi, wierzy, że na tamtym świecie ukaże się nowe przejrzone przez autora i poprawione wydanie

Jaszczurka i wąż w seminarjum prawniczym we Wiedniu

Uniwersytet wiedeński był widownią niecodziennego zdarzenia — Olbrzymia jaszczurka i duży wąż przebywający w celach naukowych od paru miesięcy w instytucie zoologicznym na drugim piętrze, sprzykrzyły sobie widocznie pobyt w instytucie przyrodniczym i przez rurę od centralnego ogrzewania zeszły do sali w której się mieści seminarjum prawnicze. Jaszczurkę niebawem odnaleziono zaś węża jeszcze nie

Wąż wspaniały okaz swego gatunku już przed paru miesiącami przeniósł się w podobny sposób do seminarjum prawniczego i przez długi czas ukrywał się w rurach — Dopiero głód zmusił go do powrotu do klatki — Obecnie ukrył się prawdopodobnie w pobliżu kotłów

13 milionów książek Lenina

Liczba książek Lenina wydanych od roku 1923 wynosi 7 milionów — W roku bieżącym moskiewskie wydawnictwo państwowe wypuści na rynek księgarski dalszych 6 milionów tak, że z końcem r 1931 liczba wydanych dzieł Lenina wyniesie ogółem 13 milionów

Redaktor odpowiedzialny: Bonifacy Chmielewski, Chojnice
Drukarnia drukarni „Dziennika Pomorskiego” w Chojnicach
Władysław, Juliusz Schrober, Chojnice

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 6. lutego 1931 r.

Lustracja w Okręgu II sokolim przez władze dzielnicowe

Sokolstwo pomorskie, świadome swych ciężkich zadań z jakich ma się wywiązać w lipcu br na Zlocie Dzielnicowym, który odbędzie się 12 lipca w Gdyni z udziałem przedstawicieli całej Polski wychodząca polskiego, Słowiańszczyzny oraz reprezentantów Międzynarodowej Federacji Gimnastycznej, już teraz rąco zabiera się do urzędywania zakrojonego na wielką skalę dzieła. W tej też myśli zjechali do Chojnic przedstawiciele Przewodnictwa Dzielnic Pomorskiej, ażeby w bezpośrednim zetknięciu się z zarządami gniazd, zrzeszonych w Okręgu II radzić o przygotowaniach na wielki zlot.

Zebrań zagał w obecności licznych przedstawicieli zarządów gniazd przez okręgowy prof Szczepański witając prezesa Dzielnic Pomorskiej Samolińskiego oraz sekretarza D. P. Kunza z Grudziądza. Następnie przez dzielnicowy szczegółowo informował się o działalności gniazd, wysłuchując sprawozdania prezesów, sekretarzy i skarbników. W dalszym ciągu druh Samoliński objaśnił wyczerpująco nowy system ściągania opłat członkowskich z pomocą znaczków, odpowiadając w związku z tą kwestją na uwagi poszczególnych druhów. Długo zatrzymał się prezes Dzielnic nad sprawą odbyć się mającej rewji Sokolstwa w obliczu morza polskiego, omawiając dokładnie stronę finansową i techniczną zlotu. Kończąc swe uwagi apelował druh Samoliński, ażeby w gniazdach już teraz rozpoczęto intensywne przygotowania na zlot, który musi wypaść okazale. Wymaga tego honoru Pomorzana oraz miano najstarszej organizacji narodowej wychowania fizycznego w Polsce. Wywoły prelegenta spotkały się z szczerem uznaniem zebranych oraz wlały w braci sokolą bogaty zasób zapału do pracy dla wzniosłej idei.

Prezes okręgowy profesor Szczepański dziękując prezesowi Dzielnic za cenną wskazówkę, zamknął zgórą przez trzy godziny trwające obrady.

Z miesięcznego zebrania Tow. Powst. i Wojaków

Miesięczne zebranie zagał druh przez Pawłowicz poczem nastąpił wykład p. por Muellera pt. „Gazy trujące”. W wykładzie swym Szanowny prelegent wskazał na szkodliwość gazów na organizm ludzki i sposobie użycia gazów. Po przeczytaniu protokołu z ostatniego zebrania nastąpiło przyjęcie dwóch nowych członków. W wolnych głosach wywodziła się obszerna dyskusja w sprawie zapomogi pogrzebowej. Projekt komisji w tym celu wybranej ma zostać zatwierdzony na nadzwyczajnym walnym zebraniu w dniu 18 lutego. Podczas zebrania odbyła się zbiórka na rzecz odnowienia kaplicy Matki Boskiej Ostrobramskiej w Wilnie. Uchwalono urządzić na następny miesiąc zbiórka na rzecz bezrobotnych Wniosk o urządzenie zabawy upadł gdyż wzięto pod uwagę kryzys gospodarczy oraz wzmagające się bezrobocie.

Z sądu

Przed sądem stawała Winke Marja z Sepólna oskarżona o przemyślenie z Niemiec 2 par trzewików, różnej bielizny damskiej wyrobów dzianych oraz zabawek. Sąd rozprawę odroczył celem przesłuchania konfiskujących wyżej wymienione rzeczy z posterunku Straży Granicznej Henrykowo oraz wezwania jednego świadka.

III Pomorski Targ Koni

W pierwszych dniach lipca br odbędzie się jak w roku ubiegłym w Grudziądzu III Pomorski Targ Koni połączony z wystawą koni remontowych, koni hodowlanych ogierów i klaczy oraz z targiem na konie remontowe — Aby dać hodowcom Pomorskim możność odpowiedniego przygotowania materiału wystawowego jak również przeznaczonych na sprzedaż, Pomorska Izba Rolnicza już teraz ogłasza ni mniejszy komunikat nadmienając że na premje przewidziane są znaczne sumy pieniężne, odzacczenia honorowe i nagrody wartościowe — Data i program Targu zostaną opublikowane w odpowiednim czasie.

Ulgi w podatku obrotowym dla kupców tytoniowych

Ministerstwo skarbu wydało okólnik do wszystkich Izb skarbowych w którym poleca stosowanie wszelkich przewidzianych w ramach odpowiednich ustaw ulg względem kupców tytoniowych przy wymiarze podatku przemysłowego.

W tymże okólniku ministerstwo wyjaśniło, że w r. 1931 nie są wymagane specjalne zezwolenia na prowadzenie filii hurtowni tytoniowych, które mogą być prowadzone po wykupieniu świadectwa przemysłowego trzeciej kategorii. Świadectwa tej samej kategorii wymagane są dla sklepów, prowadzących wyłącznie sprzedaż wyrobów tytoniowych.

Kino Nowości

wyświetla dziś w piątek 6 bm o godz 8,15 Wielki film o przygodach wojennych. „OCHOTNIK” Szampański dramat o bitkach, wybitkach i awanturach wojennych, niezdarci i łazika. — W roli tytułowej ulubieniec wszystkich Larry Semon — Parada łazików wśród bomb i granatów w wirze walk wojennych. Humor! 14 aktów Sensacja!

W dzienniku ustaw Rzeczypospolitej Nr 9 z dn 31 stycznia 1931 weszła w życie nowa ustawa o opodatkowaniu zapalniczek i zapalniczek — W myśl art 22 tej ustawy obowiązane są wszystkie miejsca wyrobu i sprzedaży zapalniczek zgłosić posiadane zapasy zapalniczek do dodatkowego opodatkowania w przynależnej kontroli skarbowej w dwóch egzemplarzach, w terminie dni 10 licząc od daty ogłoszenia to jest od 31 I 1931 — Winni niezgłoszenia posiadanych zapasów pociągnięci zostaną do odpowiedzialności skarbowo karnej.

Z POMORZA

Kulig Stowarzyszeń Młodzieży

Tuchola — W dniu 2 bm urządziły miejscowe Stow. Młodzieży tak Męskiej jak i Żeńskiej — zainicjatywą swego patrona ks Porzyńskiego — kulig saneczkowy do Gostycyna, w którym wzięło udział blisko 150 osób: młodzieży i dorosłych. W Gostycynie w lokalu p Komorowskiego była wspólna kawa, zaś po powrocie odbył się w Tucholi w sali „Du Nord” wieczorek.

Kurs przeciwgazowy i sanitarno - ratowniczy

Z ramienia tut Koła Poczтового L O P P odbywa się tutaj kurs przeciwgazowy i sanitarno - ratowniczy.

Z oddziału Czerwonego Krzyża

W ub tygodniu odbyło się doroczne walne zebranie tut oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża gdzie zarząd zdał wyczerpujące sprawozdanie z swego całorocznego wóldarstwa. W czasie wyborów zarządu wybrano ponownie p. dr. Drzycińskiego jako przewodniczącą tut oddziału.

Z posiedzenia rady miejskiej

Na piątkowym posiedzeniu rady miejskiej — przy udziale 18 radnych — wprowadzono w urząd nowego radnego p Suchomskiego. Przyjęto preliminarz na rok gospodarczy 1931-32. Jako delegata na zjazd przedstawicieli Związku Miast do Krakowa wyjedzie burmistrz p Saganowski. Uchwalono dla rodzin bezrobotnych nieopierających żadnych zasiłków, wsparcie tygodniowe po 3 — 5 zł — oprócz dotąd wydawanych porcji żywnościowych.

Samobójstwo.

Ropuchy — Osobnik G z niewyjaśnionych przyczyn usiłował popełnić samobójstwo przez powieszenie. Denatowi przeszkodzono w wykonaniu zamiaru, jednakże walczy ze śmiercią.

Napad bandycki

Jeden z bandytów zastrzelony

Nowacerkiew, powiat starogardzki — W środę wydarzył się u nas straszny wypadek, który do głębi poruszył umysły mieszkańców. Rzecz przedstawia się następująco: O godzinie 7-mej wieczorem napadli na siedzących przy kolacji w własnym domu pp Piernickich, zamężnych gospodarzy, bandyci żądający pieniędzy. Zamaskowani bandyci nie spodziewali się zastać w domu całej rodziny, gdyż w dniu tym odbywał się bal maskowy, urządzony z ramienia rolników. Zatem zaskoczeni niespodziewaną obecnością p Piernickiego i synów, zaczęli szturm. Przestraszone kobiety ukryły się, a ojciec z syzami począł się bronić — Bandyci zbili Piernickiego do nieprzytomności co widząc syn, stanął w bronie ojca. Napastnicy rzucili się na chłopca, łapiąc mu rękę. Jeden z nich oddał trzy strzały w kierunku napadniętego, które utkwiły w ręce i pierśiach. Ranny, krwią brończąc upadł na ziemię. Zerwał się jednak a dobywszy fuzji strzelił do bandyty kładąc go trupem na miejscu. Zastrzelony nazywa się Klejna, mieszka w Wysoce, a znany jest z różnych włamań i kradzieży. Pozostali opryszkowie zaczęli rabować — Demolując całe mieszkanie zdołali zabrać gotówki około 120 zł oraz dokumenty i wartościowe papiery. Jednakże policja przytrzymała zbiegów — Piernickich przywieziono do szpitala w Pelplinie.

Zabójstwo restauratorki

Katowice. — Dwaj zamaskowani bandyci weszli do restauracji Marty Kramerowej w Skoczowie żądając wydania pieniędzy. Gdy Kramerowa odmówiła, bandyci dopóty ją bili, aż wycięła ducha. Natychmiastowy pościg policji doprowadził do ujęcia sprawców mordu Józefa Bekowskiego i Tomasza Paska. Znalezione przy nich dowody wskazują na to, że są oni prawdopodobnie również sprawcami dokonanego w dniu 31-ym stycznia zabójstwa Jaszczurka, prezesa związku Powstańców i B Wojskowych w Borowej Wsi.

Podróż dziecięcego balonika — 1200 kilometrów

Obywatel wiejski niejaki Leopold Hinterberger Grejn, dostrzegł przed kilku dniami dziecięcy balonik zaczepiony o konary jednego z drzew. Po zdjęciu balonika zauważono przyczepiony doń kawałek płótna, na którym widniał adres wysyłającego. Był nim redaktor pisma angielskiego H Hardey który mający swój majątek we Francji w miejscowości prosił o zawiadomienie o losie, jaki spotkał wypuszczony przezeń balonik.

Czyniąc zadość tej prośbie burmistrz miasteczka Grejn zawiadomił formalnie redaktora Harwey i otrzymał odpowiedź która wyjaśniła, że dziecięcy ten balonik przebywał w podróży swej nie mniej jak 1200 kilometrów.

Nowa uczelnia O O salezjanów

W poniedziałek odbyło się poświęcenie tymczasowej kaplicy oraz inauguracja sali dla przedstawień amatorskich w nowym zakładzie oo. salezjanów w Mysłowicach — Jest to około 30 placówka w Polsce zasłużonego dla spraw wychowania młodzieży Zgromadzenia założonego w początkach 19-go wieku przez wielkiego pedagoga błog ks Jana Bosko — Zakład nosić będzie nazwę Zakładu im Prymasa Hłonda dla uczenia ks prymasa pochodzącego z Mysłowic.

Straceni derwisze z Menemen?

„United Press“ donosi ze Stambułu o straceniu 28 derwiszów w Menemen które dokonane zostało na placach publicznych Wielu sakańców spędziło noc na modłach, z brzaskiem dnia zostali zaprowadzeni przez żołnierzy na miejsce stracenia. Skazańcy ubrani byli w białe koszule śmiertelne. Po dokonaniu wyroku zawieszono każdemu na szyi plakat, w którym powiedziane jest, że straceni popełnili zbrodnię wobec państwa. Zwłoki straceni będą zdjęte z szubienicy dopiero po kilku dniach. Kilku z nich, szczególnie młodszych zemleło w drodze Wielu pościło w ciągu całego dnia poprzedniego, odmawiając przyjęcia nawet wody. Inni modlili się pod szubienicą według swego obyczaju i pozwolili założyć sobie pętlę z całym spokojem.

Mąż udusił żonę i wrzucił ją do studni

Z Przemysła donoszą że w Peczeni w tym powiecie 28-letni Oleksa Stojko rolnik udusił swoją żonę Marję, poczem dla zatarcia śladów wrzucił jej zwłoki do studni. W czasie oględzin zwłok stwierdzono u denatki ślady na szyi pochodzące od paznokci Również u mordercy stwierdzono dwa ślady na prawym policzku pochodzące od zadraśnięcia paznokciami które nastąpiły w czasie stoczonej walki z żoną. Aresztowany Stojko winy się wyparł.

Wyrok śmierci w sensacyjnym procesie przeciw młodocianym mordercom

Berlin — W sensacyjnym procesie przeciwko 3 młodocianym mordercom zegarmistrza Ulbricha trybunał na podstawie werdyktu ławy przysięgłych ogłosił wyrok, skazujący oskarżonego Stolpego za zamordowanie na karę śmierci, 16-letnią Ludwikę Neuman na 8 lat i 2 miesiące więzienia oraz Wentingera na 6 lat i 3 miesiące więzienia.

RUCH w TOWARZYSTWACH

Lutnia — Dziś, w piątek lekcja śpiewu dla chóru mieszanego o godz 8 wiecz w szkole Dyrygent Kolo Podoficerów Rezerwy Chojnice — Zebranie miesięczne odbędzie się w wtorek dnia 10 lutego 1931 o godz 20 wieczorem u kolegi Jajdzewskiego plac Jerzego nr 5, Na porządku dziennym ważne sprawy. Proszę o stawienie się wszystkich kolegów. Jedność Zarząd.

Sekcja Pałaczy przy Z K P — urządziła w niedzielę dnia 8 lutego zabawę karnawałową z różnymi niespodziankami na sali p Różka w Strzelnicy.

Plenarne zebranie Towarzystwa Mężczyzn - Katolików parafii chojnickiej odbędzie się w poniedziałek 9 lutego w sali Konsumu. O liczny udział członków proszą Zarząd.

Nadzwyczajne zebranie tow. Złemianek odbędzie się dnia 6 bm o godzinie 16 w Starostwie — Na porządku dziennym: Sprawa skomercowania haftów kaszubskich. Uprasza się o przybycie wszystkich osób interesujących się haftami kaszubskimi.

S M P Męskie — W piątek dnia 6 lutego o godzinie 8 wieczorem odbędzie się zebranie plenarne w szkole powszechnej — Młodzież chcącą wstąpić w nasze szeregi uprasza się o przybycie 15 minut przed.

Zebrań zarządu odbędzie się w środę dnia 4 lutego o godzinie 8 w szkole powszechnej — O kompletne stawienie się upraszam Prezes.

Zebrań Koła Polek i Złemianek odbędzie się w piątek dnia 6 bm o godzinie 5 popołudniu na salce w starostwie — Wykład wygłosi pani Gulowska — O jak najliczniejsze przybycie członkiń uprasza uprzejmie Zarząd.

Narodowa Organizacja Kobiet w Chojnicach zwołuje na niedzielę 8 lutego br o godz 5,30 po poł zebranie w hotelu Centralnym w lokalu p Skwierawskiego. Prosimy o liczne przybycie. Mamy nadzieję, że nasze Panie zbiórą się gremjalnie i zrozumią potrzebę współpracy narodowej na kresach zachodnich. Wszystkim Paniom, które dotąd już nas poparły, z tego miejsca serdecznie dziękujemy. Prosimy o punktualne przybycie. Zarząd.

Powstańcy i Wojacy Lichnowy — Miesięczne zebranie odbędzie się w lokalu szkolnym w niedzielę po niesporach — Po zebraniu odbędzie się wieczorek towarzyski w zamkniętym kołku — O liczne przybycie członków zrodzinami uprasza Prezes.

Męskie Towarzystwo św Wincentego a Paulo. W niedzielę dnia 8 lutego br o godz 16-tej walne zebranie w klasztorze, na które szanownych członków uprzejmie się zaprasza. Goście mile widziane.

Tow. Kupców Samodzielnych — Walne roczne zebranie Tow. Kupców Samozd odbędzie się w poniedziałek 9 lutego rb w lokalu p Węganki o godz 20. Gdyby na zebranie nie przybyła przepisana ilość członków, po przerwie 20 minut nastąpi zebranie drugie którego uchwały bez względu na ilość członków będą ważne. Zarząd.

Obwieszczenie

W tutejszym rejestrze handlowym A. L. 366 przy firmie Skład pap'eru i galanterji właściciel Maksymilian Grochowski Chojnice zapisano dziś jako właściciela J. na Sadowskiego z Czerska. Przejęcie wi rzetelności i zobowiązań firmy nastąpiło przez nowonabywcę.

Chojnice, dnia 30. stycznia 1931,

Sąd Grodzki.

Obwieszczenie

Wiktora Götela wzywamy niniejszem do odebrania nakazu płatniczego na państwowy podatek dochodowy, wymierz. na rok 1930.

Chojnice, dnia 4. lutego 1931 r.

Magistrat
Oddział Podatkowy.

Odbiorniki Radjowe

naprawiam i przebudowuję
nowocześnie i tanio.

Polecam równocześnie **aparaty zagraniczne, krajowe**, jak i własnej konstrukcji w wielkim wyborze, na długoterminowe spłaty.

Demonstracji jak i wszelkich porad udzielam bezpłatnie.

Zakład Radjotechniczny
E. WSZELAKI, Dworcowa 55.

— Ładowanie Akumulatorów. —

Główny Cennik Nasion na r. 1931

już wyszedł. — Wysyła na żądanie

Hurtowny Skład Nasion
EMIL PREEGE
Kraków — Lubicz 36 - 38.

Obrazy narodowe

Cud nad Wisłą
Zaślubiny Polski z Morzem
Rejtan na Sejmie Warszawskim
Nie rzucim ziemi
Hołd Pruski
Bitwa pod Grunwaldem
Konstytucja 3-go Maja

oraz obrazy religijne
i krajobrazy

w wielkim wyborze poleca

Księgarnia Dzien. Pomorskiego.

Niniejszem donoszę uprzejmie Szanownej Publiczności miast:
Chojnic, Sępólna i Tucholi oraz okolicy, iż

z dniem 1-go lutego b.r. otworzyłem Skład zboża, nasion kartofli i paszy

w CHOJNICACH, przy ul. Człuchowskiej nr. 15.
Telefon 135, pod moim nazwiskiem

Zaufaniem okazywanem mi w Tucholi, proszę darzyć mnie nadal w Chojnicach, i popierać swemi cennymi zleceniami.

Prócz tego mam na składzie: **nasiona konieczyzny, tymotki, rajgrasu oraz ziemniaki.**

Szacuję moim będzie jaknajrzetelniejsza obsługa Szan. Klienteli z poważaniem

Arthur Schwarz,
Chojnice, Człuchowska 15.
TELEFON 135.

Nadzwyczajna okazja taniego zakupu!!

Tegoroczny

Biały Tydzień

rozpaczam od 3-go lutego br.

Na ten cel zakupiłem większą ilość wszelkiego rodzaju płócien powszechnie znanej polskiej fabryki

ŻYRARDÓW

Towarzystwo
Zakładów Żyrardowskich
Spółka Akcyjna

oraz innych wyrobów płóciennych, bawełnianych i bieleńnianych. Choć na tem miejscu cen nie uwidoczniam, to jednak daję podczas mego

BIAŁEGO TYGODNIA

Szan. Publiczności możliwość zaopatrzenia się w Białe materjały i wyroby biel żniane, przy wielkim wyborze,

po niezwykle tanich cenach.

Uprzejmie proszę przekonać się naocznie w składzie bez przymusu kupna.

DOM MÓD J. JACZYNSKI NAST.
ST. BĄCZKOWSKI

CHOJNICE, TELEFON 206

Upraszam o zwiedzenie okien wystawowych, oraz dekoracji wewnętrznej.

Biomalz

naturalny środek odżywczy dla osób starszych i dzieci

Drogerja
Br. Hubert, właśc. J. Hubert
Chojnice, Gdańska 18

Poszukuje się
2-3 pokojowego mieszkania

czynsz z góry ewt. przejmuję remont. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Dziennika Pomorskiego.

Przeprowadziłam się
na Dworcową nr. 26
II p.

Anna Masłowska
nauczycielka muzyki.

Dziennie świeżo wędzone

bytlingl
sielawki
węgorsze

poleca
R. Domański
Człuchowska 7

Nadeszły świeże oleje do pieczenia

olej makowy
olej rzepakowy
olej lniany
które polecam po
najniższych cenach.

F. N. Paetzold
włosc. J. Kłoskowski
Drogerja i Perfumerja
Chojnice, Rynek 21 Tel. 264

KINO NOWOŚCI

W piątek dnia 6 bm. o godz. 8.15

Wielki film o przygodach wojennych!
14 aktów! 14 aktów!

Ochotnik

Szampański dramat o bitkach, wybitkach i awanturach wojennych, niezdarzy i łazika
W roli głównej

Larry Semon

Parada łazików wśród bomb i granatów w wirze walk wojennych.

Humor! — Śmiech — Sensacja!

Ceny zwykle! Sala dobrze ogrzana!

W krótkie **Bitwa nad Sommą.**
(Grób milionów)

Dojną krowę

zamienię na tustą, nadającą się do uboju.

H. Bohl
Młyńska 12

Poszukuję

dziewczyny

z samodzielnem gotowaniem bardzo czystej i uciążwej.

Czersk,
Hurtownia tytoniu.

Nauczycielka muzyki

poszukuje

umebl. pokoju

z używaniem planinac

oraz osobnem wejściem.

Łask. zgł. sze ia do eksp. Dziennika Pomorskiego.

Mieszkanie

pokój i kuchnia

od zaraz do wynajęcia.

Osady, Sz. Bytowska 9

Damskie kołnierzyki —
kwiaty balowe, rękawiczki —
torebki i pończoszki damskie
(„Elra“) po 7 zł.

Na przyjęcia i bale
Ludwig Rasch
Chojnice

wierzchnie koszule, kołnierzyki,
krawaty, skarpetki, portfele
i chusteczki do nosa.